

1 **אין נאָמנים** לפסול את השטר, והטעם מבואר בכתובות (יח: יט),
2 שכיון שחתמו על השטר הרי זה כאילו העידו על כך בבית דין,
3 ועתה שאומרים שהוא פסול הרי הם מכחישים את עדותם
4 הראשונה, ועדים שהעידו בבית דין אינם יכולים לחזור בהם.
5 ועוד, שאסור לכתוב שטר אמנה, כיון שחתומים בו על שקר,
6 שהרי באמת לא הלווהו, ואין אדם נאמן לומר על עצמו שעשה
7 מעשה רשע. וכן אם חתמו עדים על שטר מכירה, ואחר כך אמרו
8 העדים 'מוֹדְעָא הוּי דְּבְרִינִי' – המוכר מסר מודעא לפנינו קודם
9 כתיבת השטר שהוא מוכר מחמת אונס, והראה לנו את אונסו, **אין**
10 **נאָמנים** לבטל את שטר המכירה, שאינם נאמנים לחזור בהם
11 מעדותם. וכיון שחתם רבה בר בר חנה על שטר המכירה, כיצד
12 הועיל שטר המודעא לבטלו.
13 מתרצת הגמרא: **הֵי מַיְלִי** – דברים אלו, שאין העדים נאמנים
14 לומר מודעא היו דברינו, נאמרו רק כשאמרו כן **עַל פֶּה**, משום **לֹא**
15 **אֲתִי עַל פֶּה**, ו**מִדְּעָא לְשִׁטָּא** – אין עדות שבעל פה יכולה לבוא
16 ולבטל את השטר שחתמו עליו קודם לכן, כיון שעדותם שבשטר
17 נחשבת כעדות שנחקרה בבית דין, **אָכֵל** אם העדים חתמו על
18 המודעא **בְּשִׁטָּא** לפני המכירה, **אֲתִי שִׁטָּא וּמִדְּעָא לְשִׁטָּא** – בא
19 שטר המודעא ומבטל את שטר המכירה שחתמו עליו אחר כך,
20 ולכן אף שחתם רבה בר בר חנה על שטר המכירה, הועיל שטר
21 המודעא שחתם עליו תחלה לבטל את שטר המכירה המאוחר.
22 הגמרא מביאה מחלוקת בדין זה שאמר רב נחמן: **גּוֹפָא, אָמַר רַב**
23 **נְחֻמִּי, עֲדִים שְׁחָתְמוּ עַל שֵׁטֶר הַלּוּאָה, וְאַחֲרַי כִּי אָמְרוּ 'אֶמְנָה הוּי**
24 **דְּבְרִינִי'** – באמת לא היה מעשה הלוואה, אלא האמין הלוה למלה
25 שלא יתבענו בשטר קודם שילונו, **אין נאָמנים**, וכן אם חתמו על
26 שטר מכירה, ואחר כך אמרו 'מוֹדְעָא הוּי דְּבְרִינִי' – המוכר מסר
27 מודעא לפנינו קודם כתיבת השטר שהוא אנוס במקח זה, ורצונו
28 לבטלו, **אין נאָמנים** לבטל את המכירה, שאינם יכולים לחזור בהם
29 מעדותם, ובשטר אמנה יש טעם נוסף, שזהו מעשה רשע, ואין
30 אדם מרשע את עצמו.
31 **וְיָרַב רַב אֲשִׁי אָמַר**, אמירת העדים שהשטר היה אמנה או
32 מודעא אינה נחשבת כחזרה מעדותם הראשונה, אלא הם
33 מוסיפים עליה פרט שלא היה ידוע, ולכן הדין הוא שרק אם אמרו

34 העדים **אֶמְנָה הוּי דְּבְרִינִי, אין נאָמנים**, אך אם אמרו **מוֹדְעָא הוּי**
35 **דְּבְרִינִי, נאָמנים. וְיָאֵי טַעְמָא, שְׁזָה** – שטר המכירה שעליו נמסרה
36 המודעא **נִתֵּן לְיָכְתֵּב** כדי להציל את האנוס מאונסו על ידי
37 שיכתוב לו שטר על הקרקע שהוא רוצה, וכיון שאינם אומרים על
38 עצמם שעשו מעשה רשע, נאמנים. **וְזָה** – שטר אמנה **לֹא נִתֵּן**
39 **לְיָכְתֵּב**, כיון שכתוב בשטר שחייב לו ובאמת אינו חייב, ונמצא
40 שמעידים שחתמו על דבר שקר, ואין אדם נאמן לומר על עצמו
41 שעשה מעשה רשע.
42 שנינו במשנה: **וְלֹא לְאִישׁ חֻקָּה בְּנִכְסֵי אִשְׁתּוֹ וְכוּ', מַקְשָׁה הַגְּמָרָא:**
43 מדוע צריכה המשנה לומר זאת, **שְׁשִׁיטָא** שאכילת פירות קרקע
44 אשתו אינה מורה על בעלותו בקרקע, שהרי **בֵּינָן דְּאִיתָ לִיה לְפִידָא**
45 – כיון שיש לו זכות לאכול פירות נכסי מלוג, בתקנת חכמים, **פִּידָא**
46 **הוּא דְּקִאָכִיל** – את הפירות שתקנו לו חכמים הוא אוכל, ואין
47 באכילתו ראייה לבעלותו על הקרקע, ולכן אינה צריכה למחות
48 בו, כיון שכולם יודעים שמחמת שמגיע לו פירות ירד לקרקע.
49 מתרצת הגמרא: **לֹא צְרִיכָא** – לא הוצרכה המשנה לומר זאת,
50 אלא באופן דְּכִתְבָּה לָהּ הַבֵּעַל, **דִּין וְדָבָרִים אֵין לִי בְּנִכְסֵיָהּ**, שמוותר
51 על הזכות לאכול פירות נכסיה, ועל אף שאין לו זכות בפירות, אין
52 אשה רגילה למחות בבעלה כשאוכל פירות נכסיה, אף כשאין
53 מגיעים לו על פי דין, כיון שזו אותה, ולכן אין באכילתו את
54 הפירות משום חזקה בקרקע.
55 מקשה הגמרא: **וְכִי כִתְבָּה לָהּ דִּין וְדָבָרִים אֵין לִי בְּנִכְסֵיָהּ, מַאי הָיִי** –
56 מה בכך, הרי עדיין זכאי לאכול פירות נכסיה, ומביאה ראייה
57 מברייטא, **וְהַתִּנְיָא, הָאֹמֵר לְחֻבְרִי** שהוא שותף עמו, אחת משלש
58 לשונות אלו, **דִּין וְדָבָרִים אֵין לִי עַל שְׂדֵה זֵו, וְאֵין לִי עֶסֶק בְּה, וְיָדִי**
59 **מְסוּלָקוֹת מְנָה, לֹא אָמַר בְּלוֹם**, משום שאין זה לשון מתנה, ועל
60 כרחו נשאר שול, עד שיאמר בלשון מתנה או מכירה כראוי, או
61 שיפקירה.
62 מתרצת הגמרא: **אָמְרִי לָהּ דְּבִי** – בני בית מדרשו של רבי **נָאִי,**
63 **מִתְּנִיתִין** שהעמדתו שכשכותב לה דין ודברים אין לי בנכסיך
64 מועילה כתיבתו, ואין לו זכות לאכול פירות נכסיה, מדובר בְּכֹזָתָב
65 לָהּ לֶשׁוֹן זֵו וְעוֹדָה אֲרוּסָה, שעדיין לא זכה בפירות נכסיה, וְכִדְרָב
66 בְּהָנָא, שאי אפשר לכופ אותו לזכות בזה, **דְּאָמַר רַב בְּהָנָא,**

אגרות קודש

ב"ה, י' אדר ב', ה'תשל"ג

ברוקלין, נ.י.

הנכבד והנעלה עוסק בצרכי ציבור

מר צבי שיי איצקוביץ

שלום וברכה!

הנני לאשר קבלת מכתבו מיום כ"ז אדר א', ובינתיים קבלתי גם כן ידיעה מידידינו המשותפים, אשר תוכן מכתבו שוב אינו מעשי.

ובכל אופן, כיון שנמצאים אנו בסמיכות לימי הפורים אנצל הזדמנות זו לא רק לאשר קבלת מכתבו, אלא גם לאחל לו ולבני ביתו שיחיו, בהתאם לחודש זה שנצטוונו להרבנות] בו בשמחה, שיתן להם ה' סיבות אמתיות לשמחה אמיתית, כולל גם בפעולותיו לטובת הכלל והפרט וגם בענייניהם הפרטיים, ובסגנון המגילה - אורה ושמחה וששון ויקר, ולהמשיכם בכל ימות השנה.

בכבוד ובברכה.

בבא בתרא דף מט עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום ראשון) רלה

נחלה הקאה – ירושה העתידה לבא לו לאדם מקום אחר, בתקנה
דרבנן, כגון ירושת אשתו, אדם מתנה עליה קודם שזכה בה, שלא
יירשנה, על ידי שאומר דין ודברים אין לי על נחלה זו, שמתפרש
שלא יהא לו דין ודברים בה. ומפרשת הגמרא: באיזה מין נחלה
מדובר, וכתב רבא, דאמר רבא, כל האומר אי אפשי ו-איני רוצה
בתקנת חכמים שתיקנו להנאתי כגון זאת המבוארת להלן, שומעין
לו, שבעל כרחו לא מזהים לו, ואם אינו חושש לטובת עצמו, אינו
זוכה בעל כרחו, שרק לדעתו תיקנוה.
שואלת הגמרא: מאי כגון זאת, – באיזה תקנה עסקו בבית המדרש,
שעליה נאמרו דברי רבא. עונה הגמרא: היו עסוקים במזונות
שתיקנו חכמים לאשה, ותחתם תיקנו שיטול הבעל את מעשה
ידיה, ועל כך אמר רבא, שבתקנה כגון זאת שתיקנו לטובתה, אם
אומרת שאינה רוצה בה, שומעים לה, ובא להשמיענו שהלכה
כדרכה הוּנָה אִמֶּר רב, דאמר רב הונא אִמֶּר רב, יכולה אשה שתאמר
לבעלה, איני ניוונת על ירך, ואיני עושה את מעשי ידי לך, כמבואר
הטעם בכתובות (נח), שסובר שתיקנו חכמים שיוון את אשתו בין
משתכרת במעשה ידיה ובין לא, וכנגד זה תיקנו לו מעשה ידיה,
שאם עושה מלאכה ומשתכרת ממון, הבעל זוכה בזה, וכיון
שתקנה זו עיקרה נתקנה לטובתה, הרשות בידה לומר שאינה
חפצה בה ולעוקרה. והזכות לקבל מזונות מהבעל היא נחלה
הבאה לאחר מכתב, כיון שבכל יום יש על הבעל חיוב חדש לזונה,
וסיורבה הוא לקבל את חיובו העתידי כלפיה. וכל שכן לגבי נכסי

אגרות קודש

ב"ה, ט"ז אדר ב', ה'תשל"ג

ברוקלין, נ.י.

תלמידות כתה המסיימת של "בית רבקה" דברוקלין, נ.י.

ה' עליהן תחינה

ברכה ושלוש!

במענה להודעתך על דבר סיומן חוק לימודיהן, יהי רצון שיהי' בשעה טובה ומוצלחת
להתקדמות נעלה יותר בלימודיהן והנהגתן כיאות לבנות ישראל הנושאות בגאון את התואר - בנות
שרה רבקה רחל ולאח אשר בנו את בית ישראל.

כיון שבאים אנו מימי הפורים וקריאת המגילה, הרי אחד מהעניינים ה"נזכרים ונעשים"
דהימים ההם - נזכרים על מנת שיהיו נעשים גם בזמן הזה - כמודגש במגילת אסתר, הוא: **ישנו עם
אחד** (לא רק אז ושם, כי אם בכל מקום וזמן, אף על פי שהוא) **מפוזר ומפורד בין העמים** (ואחדותם
מתבטאת בזה ש) **דתייהם שונות מכל עם** (פירוש "דתייהם" לשון רבים - נימוסיהם, מנהגיהם והנהגתם
בחי היום-יום). וזהו השייך לכל בני ובנות ישראל בכלל,

וכמדובר בהתועדות פורים בנוגע לנשי ובנות ישראל בפרט, הרי אף על פי שמאמר **מרדכי
אסתר עושה**, וכל הנהגתה היתה על פי הוראות מרדכי, ראש הדור, בכל זה נקראה המגילה דוקא על
שמה בלבד, **מגילת אסתר**, שזה מדגיש עוד הפעם **שמעשה עיקר**, והעשי' הרי היתה על ידי אסתר. וזהו
גם כן מביאורי הענין שביקשה אסתר "כתבוני לדורות", שכמובן לא לכבודה נתכוונה, אלא שממנה
תלמדנה וכן תעשנה נשי ובנות ישראל בכל הדורות, ובאופן של מסירות נפש, כמו שהיא מסרה נפשה
בעד עמה ובעד כל הקדוש לעמה.

יתן השי"ת שכל אחת ואחת מהן תלך מחיל אל חיל במעשה בפועל, בכל עניני יהדות, והשי"ת
יברך את כל אחת ואחת מהן וימלא משאלות לבבן לטובה.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות,

מ. שניאורסאהן